

Febrièr 2025

n° 322

La Letra Mesadièra

DE L'INSTITUT D'ESTUDIS OCCITANS D'ARIÈJA

11, car. Enric Fabre 09100 PÀMIAS
05.81.06.03.88/ieo09@orange.fr
<http://arieja.ieo-opm.com/>

LO MOT DE LA PRESIDENTA

Amics,

Totes sabètz que la Region Occitània a una politica lingüística: « Parlem una cultura viva », per las lengas del sieu territòri que son l'occitan e le catalan. Per que les estatjants ausiscan e vejan mès aquelas lengas, la Region organiza un rendètz-vos al mes de febrièr. La quinzenada « Parlem ! Catalan et Occitan » que se debanarà del 10 al 23 de febrièr. Dins Arièja que participa a aquel projècte las activitats prepausadas començaràn le 12 de febrièr a Lavelhanet. Ne trobaretz le calendèr en annèxa d'aquela letra.

Le punt fòrt serà le 20 de febrièr a l'Ostal de Ma Region, a Foish en preséncia del director, Marc Ducos, e de Benjamin Assie, elegit delegat a las lengas occitana e catalana que presentarà l'eveniment e la politica regionala als elegits del departament d'Arièja, als personals de l'Educacion Nacionala, als professionals del torisme, als actors culturals, a las Crambas d'Agricultura, dels Mestièrs e de l'Artesanat.

L'escasença per l'IEO d'Arièja de se presentar, de fèr conèisser sas activitats e sas competéncias e d'avisar las gents interessadas dels servicis que prepausam.

L'occitan es un tresaur unic mas menaçat e la question se pausa totjorn per nosautres de saupre de quon biais agir per le poder preservar e promòure coma cal.

Uèi, mès que jamès, çò màger es de comprene que l'unitat fè la fôrça.

Solide, las iniciativas de cadun dins son parçan son necessàrias mas caldriá pas que demorèssen isoladas. Una associacion nacionala coma l'IEO representa un quicòm de potent, capable de pesar politicament e socialament per que siagan ausidas las nòstras reivindicacions tan localas coma nacionalas o europèas.

Una accion collectiva amb un discors clar e coerent a mès de legitimitat, d'eficacitat e un impacte mès grand prèp dels mèdias o del public.

Fèr part d'una estructura nacionala, aquò vòl dire mai de mejans financers, mai de ressorças pedagogicas, mai de formacion.

AGENDA

Emissions de ràdio

Cada jorn a 12h32 e 18h52 – De còr e d'òc sus Radio Transparence 93.7 FM

Cada dimars de 19h00 a 20h00 - Era votz dera montanha sus Radio Couserans 94.7 FM

Corses e Talhièrs

Le diluns de 9h30 a 11h00 a Pàmias (Espaci occitan) - Cors d'occitan debutants.

Le dimars de 14h00 a 15h30 a St Joan del Falgar (Ostal de las associacions) – Talhièr d'occitan totes nivèls.

Le dimars de 17h00 a 18h30 a Foish (Ostal de las associacions) - Cors d'occitan totes nivèls.

Le dimècres de 15h30 a 17h30 al Fossat (sala multimèdia/Versalhas) – Talhièr d'occitan totes nivèls.

Le dimècres a St Guironç (Ostal de la Ciutadanetat) - Cors d'occitan debutants de **17h00 a 18h30** e cors d'occitan confirmats de **18h30 a 20h00**.

Le dijòus de 9h30 a 11h00 a Pàmias (Espaci occitan) - Cors d'occitan confirmats.

Le dijòus de 14h00 a 16h00 a L'Avelhanet (Centre multiespòrts) - Cors d'occitan totes nivèls. Contacte : 05.81.06.03.88 o ieo09@orange.fr

12/02/2025 a 18h30 a Pàmias (Espaci occitan) - Talhièr de conversa organizat pel Cercle occitan Prospèr Estieu. Contacte : 05.81.06.03.88 o ostalco09@orange.fr

Acamp

19/02/2025 a 18h30 a Pàmias (Espaci occitan) - Amassada Generala del Cercle occitan Prospèr Estieu. Contacte : 05.81.06.03.88 o ostalco09@orange.fr

08/03/2025 a 9h30 a St Guironç (Comuna) – Amassada generala de l'IEO d'Arièja. Contacte: 05.81.06.03.88 o ieo09@orange.fr

Animacions

Del 08/01 al 26/02/2025 al Fossat (Bibliotèca) – Mòstra « La guèrra dessenhada per Dantoine ». Organizat per la ret de las bibliotècas Arisa-Lesa en partenariat amb l'IEO d'Arièja e l'UDAC. Contacte : 05.34.01.77.69 o bib.lefossat@hotmail.com

02/02/2025 a comptar de **15h00** a Lhimbrassac (sala de las fèstas) – Projèccion de filmes documentaris occitan-francés. Entrada liura. Organizat per *La Télé Buissonnière* e l'associacion AGRAM. Reservacions al 05.61.01.01.65 o 06.89.18.24.09

09/02/2025 a comptar de **14h45** a Montaut (sala de las Fèstas) – *Planvengut al Teatre* amb Les Galejaires e contes amb Olivèr de Robert. Reservations al : 06.95.30.50.34 o padenescompagnies@outlook.com
Del 10 al 23/02/2025 – PARLEM ! Catalan e Occitan (veire programa en annèxa).

Un malhum dinamic permet le partatge d'expèrièncias, de fargar projèctes comuns, de reagir lèu lèu per mobilizar las gents quand ac cal.

Le trabalh d'una estructura nacionala seriá de definir amiras estrategicas per aparar e trasmetre la lenga a tèrme long, organizar projèctes per sensibilizar les joves e assegurar atal la continuitat del patrimòni.

Les bretons, les còrses o les bascs obtenguèron avançadas majas gràcias a associacions potentas.

Le sentit de fèr part d'una comunautat solidària, amb gents que partejan las meteissas valors, qu'an las meteissas tòcas, las capitadas collectivas balhan vam per contunhar le combat per la lenga.

Vos disi tot aquò perque n'ausiguèri fòrça que n'èran pas convençuts. Vertat que i auriá causas de dire sus l'anar de l'IEO tot.

Ongan qu'es una annada electiva seriá benlèu ora de nos fèr ausir, de tornar pensar d'unes aspèctes de l'organizacion d'ara per èsser segurs de fixar objectius comuns plan definites e que cadun i pòsca portar sa pèira d'un biais pertinent.

L'Amassada Generala de l'IEO federal se debanarà les 9, 10 e 11 de mai a Bordèu, i caldrà èsser !

La fòrça e le vam de l'IEO repausa sus l'engatjament de cadun; es amassa, units, que fargarem projèctes ambiciosos e que capitarem de salvar la lenga nòstra; contunhem de creire a çò que fasèm e atal entre totes ac farem tot!

Annia Wolf

UNA CAPITADA PER LA DICTADA OCCITANA!

Dissabte 25 de genièr, le centre cultural de Foish foguèc le teatre d'un eveniment que cada an, recampa les afogats: la dictada occitana.

Foguèron nombroses a rendre omenatge a la lenga d'Òc, totes amassats per celebrar un patrimòni ric e viu, dels escolans als professionals. Ongan le tèxt causit èra d'Andrieu Lagarda, autor plan presat dins Arièja que festejarà sos cent ans al mes de mai.

Mès qu'un simple exercici d'ortografia, aquela dictada es l'escasença de mostrar le dinamisme de la cultura occitana. Foguèc organizada pel cercle occitan Pèire Lagarda de Foish, qu'òbra dempuèi annadas a la preservacion e a la transmission de le l'occitan.

Rendètz-vos l'an que ven per una novèla edicion que, ac cal esperar, serà encara mès festiva e participativa.

Les ganhants:

Escolans: Mohammed ALSATTOUF-IMECHOU

Collegians: 1/Moustapha ALSATTOUF-IMECHOU ; 2/Kelia DOUMENC

Confirmats-1: 1/Raymonde CHOPINEAU ; 2/Marianne SALON ; 3/Jean JOURET

Confirmats-2: 1/Lydia BASTIE ; 2/Patrick OUSSET ; 3/Anne-Marie ROUSSEL

Professionals: 1/Sophie JACQUES ; 2/Marie-Ange LAGARDE ; 3/Alain VIDAL

**La cronica
de Claudina Ribèra-Solhà**

Se quin fabricar un estac (seguida)

Ara, la pèça que permeterà de barrar l'estac. Que cal un tròç de boès d'una auta essença: castanhièr, acacià, espès de 5-6 cm, long de 3 pams de man a pus près. E aquí trebalhar'l fin. D'un costat, aprèstas le manc, una quinzena de cm, de tala faïçon qu'òn le poga tié a l'aise e virar'l. Aquela partida que s'acaba per un copadís net d'1,5-2 cm de cadà costat, que servirà d'arrèst.

Ara, la clau ela-mèma, a l'auta extremitat. Que cal que sia perpendiculara al manc. Que's presenta coma una mena de flèca arredonida de 4 cm de long, mès ponchuda al cap, amb una copadura d'1,5 cm de cadà costat. De la fin del manc entrò l'arrèst de la flèca que i a 20-25 cm, crusts e arredonits.

E ensajar se tot funciona coma cal. Apuar aishús les dus caps, passar la flèca dedens la prumèra bauda, puish dedens la segonda, virar d'un mièg torn e rechar la pression. Que devem entèner: clac !, pròva qu'a funcionat coma cal.

Ara, que cal fèr tié l'estac a la grèpia. Dedens le bòrd d'aquesta, cavar un trauc pro gran andà que i passe un tròç de cadena, d'una longor que permeta a la vaca de's colcar e de's levar sense èster estranglada, e que li permeta tanbens de minjar. Aquela partida, qu'òm l'arrèsta de l'aute costat amb un boès entraversat dedens le prumèr anèl, e que's vié pausar contra la pòst.

Aquí, qu'engulhatz l'estac dedens l'anèl de l'aute cap, e que non demora cap mès qu'a trobar l'animal que se n'í va vié!

« -Bon, ara qu'as fèt un cap d'òbra, qué te'n vas fèr?

-Pas estacar-i una vaca, non! Mes qu'è pres plaser a tornar crear quauqu'arren que les òmes fasian l'ivèrn, a casa, pròishi del fòc. E que'l meterè a l'entrada, aishús la paret, brembadís d'un còp èra. »

Andriu e Claudina

